

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 12 oktober 2020
(OR. en)

11661/20

COEST 202
CFSP/PESC 825

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.: 12 oktober 2020
aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 11660/20

Betreft: Conclusies van de Raad over Belarus

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over Belarus die de Raad (Buitenlandse Zaken) op 12 oktober 2020 heeft aangenomen.

Conclusies van de Raad over Belarus

1. Herinnerend aan zijn eerdere conclusies over Belarus en de recente verklaringen van de hoge vertegenwoordiger namens de EU, betreurt de Raad ten zeerste dat de Belarussische autoriteiten geen acht slaan op de aanhoudende roep van het Belarussische volk om eerbiediging van hun fundamentele vrijheden en mensenrechten.
2. De Raad heeft de presidentsverkiezingen van 9 augustus bestempeld als vrij noch eerlijk. Uit geloofwaardige meldingen van binnenlandse waarnemers is gebleken dat noch de binnenlandse wetgeving van Belarus, noch zijn internationale afspraken, bij het verkiezingsproces zijn gevolgd. Het ontbreekt A. Loekasjenko aan elke vorm van democratische legitimiteit. Het Belarussische volk eist duidelijk nieuwe verkiezingen. In dit verband steunt de EU de rechtmatige oproepen tot nieuwe, vrije en eerlijke presidentsverkiezingen conform de internationale normen en onder toezicht van het ODIHR van de OVSE.
3. De Raad spreekt nogmaals zijn onverkorte steun uit voor de soevereiniteit en onafhankelijkheid van Belarus. De Raad benadrukt het democratische recht van de bevolking van Belarus om haar president te kiezen via vrije en eerlijke verkiezingen, zonder inmenging van buitenaf. Alleen door vast te houden aan de mensenrechten, de democratie, de rechtsstaat en vrije en eerlijke verkiezingen die de democratische voorkeuren van het Belarussische volk eerbiedigen, is de stabiliteit en soevereiniteit van Belarus op lange termijn verzekerd.
4. De EU roept de Belarussische autoriteiten op te streven naar een vreedzame en democratische oplossing voor de crisis door een inclusieve nationale dialoog met de bredere samenleving, met name de coördinatieraad. De EU blijft achter het voorstel van de huidige en aantredende fungerende OVSE-voorzitterschappen staan om deze dialoog te faciliteren. De EU zal bij alle internationale actoren ijveren voor deze aanpak, en betreurt dat Belarus, als lid van de OVSE, niet op dit aanbod ingaat.

5. De Raad veroordeelt met klem het geweld van de Belarussische autoriteiten tegen vreedzame betogers, waaronder ook jongeren en vrouwen, en de talloze gevallen van foltering en seksueel geweld. Hij roept de autoriteiten op alle willekeurig vastgehouden personen, met inbegrip van politieke gevangenen en personen die bij de media werken, onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten. De Raad dringt er bij de Belarussische autoriteiten sterk op aan een onderzoek in te stellen naar alle schendingen van de mensenrechten, zowel door statelijke als niet-statale actoren, een einde te maken aan de vervolging van personen die actief zijn in de pro-democratische beweging, onafhankelijke media en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, waaronder de leden van de coördinatieraad, en ervoor te zorgen dat de burgers van Belarus hun vrijheid van mening, meningsuiting en vergadering kunnen uitoefenen.
6. De EU is vastbesloten de aandacht te vestigen op de mensenrechtensituatie in Belarus, en de internationale gemeenschap te bewegen tot steun voor het Belarussische volk, onder meer in de Mensenrechtenraad van de VN, de OVSE en de Raad van Europa. De Raad is ingenomen met de aanneming van de resolutie over de mensenrechtensituatie in Belarus tijdens de 45e zitting van de VN-Mensenrechtenraad en roept Belarus op daaraan gevolg te geven en de speciale VN-rapporteur voor Belarus volledige toegang te verschaffen, en medewerking te verlenen aan de andere speciale VN-rapporteurs. Het valt de EU tegen dat Belarus niet meewerkt in het kader van het Moskou-Mechanisme van de OVSE, dat de taak heeft mensenrechtenschendingen in Belarus te onderzoeken.
7. De Raad heeft sancties ingesteld in de vorm van een reisverbod en een bevrozing van tegoeden tegen de personen die verantwoordelijk zijn voor het frauduleuze karakter van de presidentsverkiezingen en de gewelddadige onderdrukking van de vreedzame protesten. De lijst van personen tegen wie de sancties zijn gericht, zal voortdurend worden geëvalueerd. De EU volgt zoals steeds een geleidelijke aanpak, en staat dan ook klaar om nog meer beperkende maatregelen te treffen, ook tegen entiteiten en hooggeplaatste functionarissen, A. Loekasjenko inbegrepen.

8. Gezien de ontwikkelingen heeft de Raad besloten de betrekkingen van de EU met Belarus te herzien. De EU zal:
- a) de bilaterale samenwerking met de Belarussische autoriteiten op centraal niveau terugschroeven en meer steun verstrekken aan het Belarussische volk en maatschappelijk middenveld; instellingen die verantwoordelijk zijn voor schendingen van de mensenrechten van deze samenwerking uitsluiten;
 - b) de bilaterale financiële steun aan Belarus herijken, zodat die de bredere bevolking ten goede komt, met name door de steun zo veel mogelijk weg te leiden van de centrale overheden en toe te leiden naar niet-statelijke, lokale en regionale actoren, onder meer via grensoverschrijdende samenwerkingsprogramma's;
 - c) in dialoog blijven gaan met Belarus over kwesties die van belang zijn voor de EU en de Belarussische samenleving;
 - d) de samenwerking met Belarus op niet-politiek niveau voortzetten in het kader van het multilaterale kader van het Oostelijk Partnerschap, met uitsluiting van de instellingen die verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen, en de samenwerking opvoeren met belangrijke niet-statelijke Belarussische stakeholders.

In het licht van dit besluit zal de Europese Investeringsbank (EIB) haar activiteiten in Belarus opnieuw bezien. De EU-lidstaten zullen hun standpunten ook dienovereenkomstig coördineren binnen de Raad van bewind van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO).

9. De EU staat pal achter het Belarussische volk en heeft meteen extra financiële middelen vrijgemaakt voor slachtoffers van geweld, maatschappelijke organisaties en onafhankelijke media. De EU beraadt zich op maatregelen om nog meer dringende steun en steun op middellange termijn te verlenen aan het maatschappelijk middenveld, waaronder jongeren, personen in kwetsbare situaties en onafhankelijke media, alsook aan de particuliere sector en de gezondheidszorg.

10. De Raad onderstreept het belang van rechtstreekse contacten tussen mensen. In dit verband was de sluiting van de visumversoepelingsovereenkomst een belangrijke stap. De Belarussen zullen nog steeds de mogelijkheid krijgen om deel te nemen aan Europese uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus + en Horizon Europa of in het kader van initiatieven van het Oostelijk Partnerschap. De EU zal de Belarussische universiteit in ballingschap (de European Humanities University in Vilnius) blijven steunen en zal extra beurzen en mobiliteitsregelingen aanbieden.
11. De Raad onderstreept dat de veiligheid en beveiliging van nucleaire installaties voor de EU een hoge prioriteit is en van groot belang blijft voor de EU-betrekkingen met Belarus. De Raad verwijst naar de conclusies van de Europese Raad van 12 december 2019 en van 2 oktober 2020 en vraagt Belarus met aandrang zich te houden aan de hoogste internationale milieu- en veiligheidsnormen en onverwijld gevolg te geven aan de EU-aanbevelingen over stresstests. In dit verband onderstreept de Raad hoe belangrijk het is dat Belarus in het stresstestproces samenwerkt met de Groep Europese regelgevers op het gebied van nucleaire veiligheid (Ensreg), ook met betrekking tot de formele evaluatie en monitoring door Ensreg van de dringende uitvoering van het nationale actieplan van Belarus.
12. De Raad benadrukt dat de EU bereid is haar politieke inzet, sectorale samenwerking en financiële bijstand aan Belarus aanzienlijk op te voeren mits de autoriteiten de beginselen van democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten in acht nemen en:
 - a) ophouden met alle vormen van onderdrukking en schendingen van de mensenrechten van personen die actief zijn in de pro-democratische beweging, onafhankelijke media en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld;
 - b) politieke gevangenen vrijlaten, rehabiliteren en financieel vergoeden;
 - c) veilige omstandigheden creëren voor de terugkeer van mensen in politieke en gedwongen ballingschap;
 - d) een serieus, geloofwaardig en inclusief politiek proces bevorderen dat resulteert in vrije en eerlijke verkiezingen onder toezicht van het ODIHR van de OVSE;
 - e) garanties verstrekken voor de eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de vrijheid van mening en meningsuiting, informatie, vergadering en vereniging, alsook de vrijheid van de media.

13. De Raad herhaalt dat de EU bereid zou zijn een vreedzame, democratische transitie in Belarus te ondersteunen. Mocht zo'n transitie plaatsvinden en mocht de Belarussische regering daarom verzoeken, zal de EU verschillende instrumenten inzetten in overeenstemming met het beleid van het Oostelijk Partnerschap. Onder meer de volgende maatregelen zouden in overweging worden genomen:
- a) het aanknopen van onderhandelingen over een kaderovereenkomst tussen de EU en Belarus;
 - b) het versterken van de sectorale samenwerking, de deelname aan EU-programma's en de samenwerking met EU-agentschappen;
 - c) het lanceren van een uitgebreid plan voor economische steun aan het democratische Belarus, met onder meer:
 - substantiële financiële en technische bijstand voor institutionele hervormingen en economische ontwikkeling binnen het meerjarig financieel kader;
 - hervatting van de gesprekken over verdere hervormingen die nodig zijn voor macrofinanciële financiële bijstand van de EU;
 - een aanmerkelijke opschaling van de activiteiten van de EIB en de EBWO.

Daarnaast zou de EU de toetreding van Belarus tot de Wereldhandelsorganisatie blijven steunen.

De Raad herinnert eraan dat het in het kader van het Oostelijk Partnerschap mogelijk is dat, te gelegener tijd en voor zover de omstandigheden dit toelaten, de samenwerking en verdere vooruitgang op het gebied van het visumbeleid, zoals het aangaan van een dialoog over visumliberalisering, worden bevorderd. Voorwaarden daarvoor zijn wel een duurzame en doeltreffende uitvoering van de visumversoepelings- en overnameovereenkomsten en een goed beheerde en veilige mobiliteit.

14. De Raad is nog steeds onder de indruk van de volharding van het Belarussische volk en zijn streven naar een democratische toekomst voor het land. De bevolking van Belarus verdient beter, en haar eis tot nieuwe vrije en eerlijke verkiezingen moet gehoor krijgen. Alleen een inclusieve nationale dialoog met de bredere samenleving, met name de coördinatieraad, kan tot een vreedzame en duurzame oplossing van de crisis leiden. De EU verwacht van alle partners van Belarus dat zij deze dialoog steunen. De EU steunt deze doelstelling en staat achter de bevolking van Belarus.
-